

Na ostatnim posiedzeniu FATF w październiku 2018 r. został uzgodniony i przyjęty **poradnik FATF dla sektora papierów wartościowych na temat stosowania podejścia opartego na ryzyku (ang. RBA, risk - based approach)**. Poradnik w języku angielskim jest dostępny na stronie FATF, link:

<http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/rba-life-insurance.html>

Poradnik na temat stosowania podejścia opartego na ryzyku

- Poradnik dot. stosowania podejścia opartego na ryzyku (ang. RBA) w sektorze ubezpieczeń na życie zawiera ogólną prezentację podejścia opartego na ryzyku oraz szczegółowe porady dla ubezpieczycieli na życie i pośredników, jak również dla organów nadzoru nad sektorem ubezpieczeń na życie.
- Podejście oparte na ryzyku jest zasadniczym elementem wdrożenia Rekomendacji FATF. Podejście oparte na ryzyku oznacza, że państwa, właściwe organy, ubezpieczyciele i pośrednicy identyfikują, szacują oraz rozumieją ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, na które są narażeni, oraz że wdrażane są odpowiednie działania ograniczające to ryzyko. Podejście takie umożliwia koncentrację zasobów tam, gdzie ryzyko jest wyższe.
- Celem poradnika jest wsparcie opracowania oraz wdrożenia podejścia opartego na ryzyku dla sektora ubezpieczeń na życie, przy uwzględnieniu krajowej oceny ryzyka oraz krajowych ram prawnych.
- Poradnik nie jest wiążący. Wykorzystuje doświadczenia państw oraz sektora prywatnego i może być przydatny dla właściwych organów, podmiotów sektora ubezpieczeń na życie oraz pośredników podczas efektywnego wdrażania stosownych Rekomendacji FATF.
- Poradnik obejmuje czynności ubezpieczeniowe, które są zdefiniowane w Słowniku FATF, pod hasłem „Instytucje Finansowe”, w punkcie 12. Nie dotyczy on :
 - *Ubezpieczeń innych niż na życie*, które nie są objęte zakresem wymogów FATF. Jednakże krajowe organy pomogą podjąć decyzję o poszerzeniu wspomnianego zakresu o podmioty sektora ubezpieczeń innych niż na życie.
 - *Ubezpieczeń pośrednich (reasekuracji)*.

Co nowego?

- Poradnik podkreśla specyfikę sektora ubezpieczeń na życie, która powinna być wzięta pod uwagę podczas stosowania podejścia opartego na ryzyku. W szczególności:
 - podkreśla naturę oraz poziom ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (ang. ML/FT) dla produktów ubezpieczeń na życie, które jest generalnie niższe niż to, które dotyczy innych produktów finansowych, takich jak pożyczki lub produkty płatnicze. W poradniku wskazano orientacyjne oceny ryzyka dla produktów ubezpieczeń na życie oraz przykłady czynników ryzyka inherentnego dla tych produktów.
 - wskazuje na zaangażowanie pośredników w proces dystrybucji ubezpieczeń na życie oraz pokazuje jak wpływa to na podział obowiązków w zakresie AML/CFT. Podkreśla także konieczność uwzględniania przez podmioty sektora ubezpieczeń na życie w procesie oceny ryzyka ML/FT swoich sieci oraz kanałów dystrybucji.
- Opracowanie oceny ryzyka ML/FT jest punktem wyjściowym w procesie stosowania podejścia opartego na ryzyku przez podmioty sektora ubezpieczeń na życie oraz pośredników.

- o zasadniczym jej celem jest zrozumienie oraz ograniczenie inherentnego ryzyka ML/FT oraz umożliwienie podmiotom sektora ubezpieczeń na życie/pośrednikom efektywnego zarządzania ryzykiem rezydualnym.
 - o Powinna być dostosowana do natury, wielkości oraz poziomu złożoności działalności. Oznacza to, że prosta ocena ryzyka mogła by być wystarczająca dla mniejszych lub mniej złożonych podmiotów działających w zakresie ubezpieczeń na życie lub pośredników, podczas gdy podmioty działające w zakresie ubezpieczeń na życie lub pośrednicy stanowią część grupy, to ocena ryzyka powinna uwzględniać poziom ryzyka dla całej grupy oraz uwzględniać gotowości do podejmowania ryzyka przez grupę, jak również jej strukturę.
 - o Powinna być regularnie przeglądana i uaktualniana.
- W odniesieniu do definicji środków ograniczających ryzyko, poradnik:
 - o ilustruje jak intensywność zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego zależy od ryzyka ML/FT, przy wymogu stosowania wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego w sytuacji zwiększonego ryzyka ML/FT, a uproszczonych środków bezpieczeństwa finansowego w sytuacjach niższego ryzyka. Sytuacje charakteryzujące się wyższym i niższym ryzykiem zostały wskazane, wraz z przykładami wzmożonych i uproszczonych środków,
 - o podkreśla szczególnie, że tożsamość oraz status stron umów ubezpieczenia na życie, w tym beneficjentów, a w stosownych przypadkach beneficjenta/(ów) rzeczywistego/(ych) determinują zakres sprawowanej kontroli, w szczególności jeśli związane jest to z kwestią osób na eksponowanym stanowisku politycznym (ang. PEP),
 - o wyjaśnia, że zgodnie z krajowymi wymogami prawnymi regulującymi rozwiązanie umowy ubezpieczenia na życie w przypadku gdy nie można w sposób zadowalający wykonać środków bezpieczeństwa finansowego mogą być podjęte działania alternatywne w stosunku do rozwiązania umowy ubezpieczenia na życie.
- Poradnik podkreśla wagę kontroli wewnętrznej w podmiotach rynku ubezpieczeń na życie:
 - o „melodia z góry”, czyli zaangażowanie wyższej rangi kierowniczej oraz zarządu, dyrektorów lub innej kadry odpowiadającej ww., oraz zasadniczą rolę,
 - o jej struktura oraz sposób organizacji zależą od zidentyfikowanego poziomu ryzyka ML/FT, a ocena tego czy kontrola jest odpowiednio ustrukturyzowana oraz ocena jej efektywności powinna mieć miejsce okresowo oraz powinna obejmować obowiązek raportowania do odpowiednich organów zarządzających,
 - o w stosownych przypadkach, powinno się opracować politykę oraz kontrolę wewnętrzną w zakresie AML/CFT spójną w ramach grupy;
 - o proponuje przykłady najlepszych praktyk w zakresie polityki oraz procedur kontroli wewnętrznej.
- Poradnik wyjaśnia, że obowiązek raportowania podejrzanych transakcji nie jest obowiązkiem uzależnionym od poziomu ryzyka i że należy go wypełniać bez względu na wartość transakcji. Działanie w postaci zgłoszenia transakcji podejrzanej przez podmioty rynku ubezpieczeń na życie lub pośredników nie zwalnia z konieczności wypełniania pozostałych obowiązków w zakresie AML/CFT.
- W zakresie nadzoru AML/CFT, poradnik:

- O pokazuje przykłady ryzyka, zagrożeń oraz podatności, które nadzorcy mogą uwzględnić podczas rozpoznania oraz oceny nadzorowanego przez nich sektora ubezpieczeń na życie,
- O prezentuje nadzorcom sposoby obniżania ryzyka ML/FT, w oparciu o zasadę, że większe zasoby oraz wyższy priorytet powinny być przyznane obszarom wyższego ryzyka ML/FT. Poradnik podkreśla wagę spójnego podejścia na poziomie grupy, włączając wspólną na poziomie grupy ocenę ryzyka ML/FT oraz wymianę stosownych informacji pomiędzy zaangażowanymi nadzorcami. Podkreśla też znaczenie dokonania podziału nadzorowanych podmiotów o podobnej charakterystyce oraz profilu ryzyka na grupy lub klaster, dla celów nadzorczych.
- O zapewnia wskazówki na temat tego jak skontrolować czy polityka, procedury i kontrole wdrożone w sektorze podmiotów rynku ubezpieczeń na życie oraz pośredników są odpowiednie oraz proporcjonalne względem oceny ryzyka oraz zarządzania ryzykiem.